

modern informationsteknik måste utnyttjas även i hälso- och sjukvården [2].

Stöd den nya tekniken!

I alla fall vill vi inom primärvården utveckla vårt arbetsverktyg – journalen – till ett stöd i vårt kliniska arbete, lika väl som vi vill ta vårt ansvar för en rationell läkemedelshandling. Lokal förskrivningsstatistik, kopplad till sjukdomspanoramata hos våra patienter, utgör grunden för kontinuerligt lärande. Vi har idag informationsteknik för detta. Desavoera inte denna möjlighet utan stöd den i stället, Björn Beermann!

Britt-Gerd Malmberg
distriktsläkare och utvecklingschef, Centrum för allmänmedicinsk informatik, NVSO, Stockholms läns landsting, ordförande i SFAMs data- och klassifikationsgrupp

Referenser

1. Linnarsson R. Datorjournalen som instrument för kvalitets-säkring – möjligheter och begränsningar. *Allmänmedicin* 1993; 14: 125-6.
2. Moore J. Electronic prescribing – »the perfect prescription». *British Journal of Health Care Computing and Management* 1996; 13: 25-7.

Vilka principer gäller för destruktion av journaler?

Under våren har vi varit med om att efter beslut av Socialstyrelsen destruera journalen om en av våra patienter. Det rör sig om en ung kvinna, som haft en lång vårdkontakt i såväl öppen som slutna vård inom barn- och ungdomspsykiatri.

Kvinnan krävde att få journalerna förstörda och återopade psykiskt illamående som skäl. Hennes personliga skäl är sakligt sett verkliga och känslomässigt adekvata.

Som ansvariga för de sekretessbelagda dokumenten motiverade vi vårt avslag med följande bedömningar. Stora delar av hennes psykiska illamående var ursprungligen skälet till vårdkontakterna inom barnpsykiatri. Hon är ännu ung och bedöms av oss kunna komma att besväräs av psykiska problem även i framtiden.

KORRESPONDENS

Max 400 ord i korrespondensspalten!

Till »korrespondens» välkomnas korta inlägg (högst 400 ord plus, om nödvändigt, ett fåtal referenser), i två exemplar och med dubbelt radavstånd.

Eftersom korrespondensspalten är ett mått på läsarnas intresse för tidningen vill vi även fortsättningsvis värna om denna avdelning, som har högt läsvärde. Genom att varje insändarskribent fattar sig kort kan vi bereda plats för fler och publicera snabbare.

Redaktionen förbehåller sig rätten att rubricera och förkorta inlägg. För att påskynda publiceringen sänds normalt inget korrektur till författaren.

Journalhandlingarna dokumenterar händelser av djupt mänsklig relevans om hennes barndom, tonårstid, skolgång samt hennes personliga relationer. De redovisar även medicinska ställningstaganden av vikt för framtida medicinska åtgärder.

Dokumentationen bedöms av oss vara av stort juridiskt värde, eftersom ett flertal konflikter såväl gentemot anhöriga som mot vårdpersonal har förekommit (anmälningar till polis och socialtjänst). Det förefaller oss därför stötande att tvingas genomföra destruktionen utan närmare motivering från Socialstyrelsen.

För oss och flera verksamhetsansvariga är det angeläget att få kännedom om de principer som ligger bakom detta beslut.

Är psykiatri så farlig?

Per H Jonsson
chefsöverläkare, barnpsykiatriska kliniken, Hudiksvall

Eva Eriksson-Gordon
chefsöverläkare, barnpsykiatriska kliniken, Gävle

Kommentar:

Får inte spara journal »för säkerhets skull»

Socialstyrelsen kan enligt patientjournallagen besluta att en journal skall förstöras helt eller delvis. Det förutsätter för det första att patienten ansöker

om det och härvid anför godtagbara skäl. En andra förutsättning är att journalen, eller den del av den som önskas förstörd, *uppenbarligen* inte behövs för patientens vård eller att det från allmän synpunkt *uppenbarligen* inte finns skäl att bevara journalen intakt.

Förstörmöjligheten kan ses som en visserligen liten men ändå viktig detalj vid skyddet av patienternas integritet.

Det aktuella fallet avser egentligen två beslut; det första avsåg barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Gävle och det andra samma klinik i Hudiksvall. De som ansvarat för journalen, berörda chefsöverläkare, har på vanligt sätt fått tillfälle att avge yttrande över ansökan. Båda avstyrkte att journalen skulle förstöras, i Gävle främst av allmänna skäl och i Hudiksvall av hänsyn till framtida vård.

Myndig och rättskapabel

Man kanske först bör påpeka att den aktuella patienten är 22 år, dvs myndig och rättskapabel. Hon hade starka person-

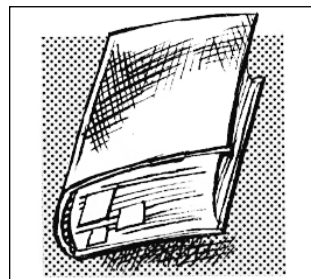

ILLUSTRATION: LASSE PERSSON

»Ett sådant undantag i patienternas rättigheter borde då ha reglerats lagstiftningsvägen, vilket alltså inte gjorts.»

liga skäl för sitt önskemål, vilket för övrigt inte tycks ha ifrågasatts av någon. Den första förutsättningen var alltså uppfyllt.

Frågan var då om journalen uppenbarligen behövdes för den fortsatta vården eller av andra skäl, t ex för att säkra bevis eller för att inte omöjliggöra angelägen forskning.

Inte skäl spara »för säkerhets skull»

Man kan naturligtvis hävda att barnpsykiatriens uppgifter alltid är av värde vid eventuella psykiska problem längre fram i livet. Det skulle i så fall innebära ett generellt undantag för just denna specialitets journaler. Ett sådant undantag i patienternas rättigheter borde då ha reglerats lagstiftningsvägen, vilket alltså inte gjorts.

Under pågående rättstvister eller dylikt, t ex aktuella ärenden i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, medges normalt inte journalförstöring för att inte försvåra eller störa den rättsliga processen. Att spara för säkerhets skull eller argument av typen »det kan vara bra att ha» är inte skäl nog.

I detta fall har vi helt enkelt bedömt anförda värdmotiv och det förhållandet att det tidigare förekommit klagomål på bl a vårdpersonal som otillräckliga, eller i varje fall inte uppenbara skäl för att – mot patientens uttryckliga vilja – ändå besluta att journalen skall bevaras.

Björn Forsberg
direktör, Socialstyrelsen, Regionala tillsynsenheten i Örebro

Läkare inga reklampelare!

Sedan ett stort antal länder stiftat lagar som inskränker tobaksbolagens möjligheter till reklam har det dykt upp bolag med namn och logo intill förväxling lika kända cigarettmärken. Dessa bolag tillverkar moderiktiga kläder och accessoarer där namn och logo framgår tydligt.

Det finns läkare som i sin yrkesutövning använder dessa kläder och accessoarer. Jag tycker vi bör enas om att inte visa oss iförda någonting som kan tolkas som tobaksreklam, då detta kan rubba läkarkårens trovärdighet.

Karin Sparring Björkstén
överläkare, Stockholm